45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 182 Կ. ՊՈԼԻՍ 20/3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 23 ՇԱՊԱՆ 1319 20 ԹԸՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1317 ԵՐԵՔՇԱԲԱԹ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի հաստէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و ادارهخانهسی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱ ԵՒ ԳՈԼՕՄՊԻԱ

Առաջին անգամն է որ Հարաւային Ամերիկայի այս լաւագոյն երկիրներն 1830 էն ի վեր իրարու հետ կը գտնուին, և դիւանագիտական յարաբերութիւններ-ներն կը խզեն։ Արդէն ժամանակ մը ի վեր Գոլօմպիոյի հրոսակներն Վէնէզուէլայի սահմանն անցնելով շարժումներ և ցոյցեր կը կատարէին, Բարաքասի կառավարութեան հողին մէջ։ Թէպէտ՝ այն վերջինին զինուորներն ալ Գոլօմպիայի հանրապետութեան տարեւեւան սահմանները ոտնակոխ կ'ընեն։ Գոլօմպիացի խռովարարներն չեն բաւականանար միայն Փուէրթի Վէնէզիէի վրայ յարձակելով, այլ Մուրնոյն ատեն կ'ընդդիմանան երկոց կրկին զօրաց։ այնպէս որ Բանամայի պարանոցին հիւսիսային կողմը գտնուող Գոլոն կամ Ասբինվալ ըսուած քաղաքը ձեռք անցընելէ վերջ, բուն իսկ Բանամա քաղաքն ալ արդեւր չանքեր կ'ընեն։ Վայնկիթօնէ մի քանի օր առաջ ցաւուած հեռագիրներն իմացուցին թէ՝ Բանամայի կառավարիչ Տօքթ. Ալպան, սպասուած յարձակումին առաջքը առնելու նպատակաւ, թէեւ խռովարարներու վրայ քալելով դիմադրութիւն ընել ուզած է, բայց Շամէի մօտ տեղի ունեցած կռիւին մէջ չարաչար յաղթուելով, հալիւ մնոց ունեցած է փախչելու դէպ ի Բանամա։ Այդ միջոցին խռովարարներու պետերէն մին ժէնէրալ Լիւկօ, գոլօմպիացի կանոնաւոր զինուորներու վրայ յարձակելով անոնցմէ 410 ի չափ զերի ձեռք կանցընէր։

Ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ՝ Գոլօմպիայի և Վէնէզուէլայի զինուորներու մէջ քանմանագլուխներու մօտ կռիւ մը տեղի ունենալով, Գոլօմպիացիներն յաղթուած են, 150ի չափ մեռեալ և 200ի չափ ալ զերի կորուստ տալով։

Միացեալ Կահանգաց Բանամայի հիւպատոսին Վայնկիթօն քաշած մէկ հեռագիրը կը ցարէ թէ Տօքթ. Ալպան Գոլօնի վրայ կը յառաջանայ մեծ բանակով մը որուն պիտի ընկերանան «Ժէնէրալ Բէնգօն» մարտանաւին զինուորներն ալ։

Մինչ ցարդ Վայնկիթօնի կառավարութիւնը Վէնէզուէլեան և Գոլօմպիեան իրարու հետ չի հաշտեցնելէ զատ՝ Գոլոն քաղաքը խռովարարներուն ձեռքէն առնելով ժէնէրալ Ալպանին յանձնելու մտադրութիւնը ցցուցած չէ։ Բայց այս մասին Միացեալ Նահանգաց քաղաքականութիւնը չի քննելէ առաջ, կ'արժէ որ կարճ ակնարկ մը նետենք վերոյիշեալ երկու երկիրներուն կազմակերպութեան և ներքին ուժերուն վրայ, քանի որ ոչ-պաշտօնական պատերազմը — երկու կառավարութիւններն վերջնագիր չեն ղրկած իրարու— արդէն սկսած է։

Գոլօմպիոյ երկիրը հռչակաւոր նաւարկողին անունն է որ կը կրէ, այս վերջինը Ամերիկոս Վէսպուչիէ քաւելի խոնարհ և նուազ ճարպիկ ըլլալով։ Արդարեւ Քրիստափոր Գոլօմպոս 1498 ին, իր երրորդ ճանապարհորդութեան միջոցին, հարաւային Ամերիկայի հիւսիսային եզերքներուն հետեւելով, Վէնէզուէլայի մէջ Ատլանտեանը թափուող Օռէնոքի բերանը կը նշմարէ և այդ եզերքները պարունակող երկիրներն ալ «Գոլօմպիոյի» անունովը կը յորջորջէ։ 1500ականներ որ Նանէս Բէնգօն նաւարկողն՝ նշմարեց կիւեանները, որք այսօր Ֆրանսայի, Հոլանտայի և Անգլիոյ մէջ բաժնուած են։

Ժ. դարուն առաջին կէսին մէջ Սպանիացիներն եկան բնակելու վերոյիշեալ ծովեզերքներուն վրայ, և մեր այսօր Գոլօմպիա անուանած երկիրն «Սանթա—Ֆէի փոխարքայութիւնը» կազմեց, մինչդեռ Վէնէզուէլան «Բարաքասի ընդհանուր հրամանատարութիւնը»։ 1821ի շարժումներու միջոցին, Բարաքասի կառավարութիւնը միացաւ Սանթա—Ֆէի կառավարութեան հետ և «Գոլօմպիան Հանրապետութիւնը» կազմեց, հարաւային Ամերիկայի ազատարար զօրավար Պոլիվարի նախագահութեան տակ։ Պոլիվիան որ միւս-նոյն ատեն Բերմէն և Պիրվիան ալ կը կառավարէր, թէեւ Միացեալ Նահանգաց կազմակերպութեան ձեւն տալ ուզեց Գոլօմպիան հանրապետութեան, չի կրցաւ գործադրել իր այդ կիսատ-քն, գոնէրէի ժողովն հաւանութիւնը տուած չըլլալով։

Այսպէս դիւրաւ կ'ըմբռնուէր թէ, այդ միացեալ երկիրներուն մէջ ան-ներքին զօրաւոր կուսակցութիւններ չեն պակսիր։ Երեւոյթ մը որ բոլորովին մէջտեղ ելաւ, երբ 1830ին Պոլիվար մեռաւ։ Արդարեւ այս միջոցին Գոլօմպիեան հանրապետութիւնը նոր Կորնատ՝ Վէնէզուէլայի՝ և Էքու

եաքէն ստուգեց թէ ան իր սեւսիրտ բարեկամներուն գինով մէկ վայրկեանին դաւադրած անհեռատես ու չինծու կատակին զոհն էր, որուն բոլորովին անգիտակ մնալով Անուշը, և իր կողմէն՝ անակնկալ փորձութեան մը վերադրելով յանկարծական ու բնաւին անսպասելի աս պատահարը, սեւերու մէջ, խելքը ցրած ու վշտահար՝ ասրուն արցունք կը քամէ իր մարմրուկ աչուկներէն, ու կ'ողբար անմխիթար՝ մահը հոգիա'վը պաչած, սիրտովը սիրած իր անմման Հովարտային։

ՎԵՐՋ ՄԵԼՔՈՆ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

(ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐԷ)

Կաւէրը հեղուկի վերածելու գործ։ — Ժանրոթիրասար մուկը. — Փոպոյին. — Թռչունը «լու»ն. — Եղէորակոն ծորակ։

Ինչպէս որ գիտէք, աշխարհիս վրայ գտնուած բոլոր մարմինները երեք ձեւերու տակ մեզ գաղափար կու տան իրենց դիրութեան։ Ասոնք են, առաջին, «կարծր» մարմինները՝ (քար, փայտ), որոնք կը տեսնենք ու կը շօշափենք։ Յետոյ կուգան «հեղուկները»՝ (ջուր, օղի), որոնք կը տեսնենք բայց չենք կրնար բռնել։ Վերջապէս կուգան «կազային» մարմինները՝ (օդ, ածխածին), որոնք՝ ոչ կը տեսնենք և ոչ կրնանք շօշափել, բայց կը «զգանք»։ Այսու հանդերձ, շատ մը մարմիններ կրնան կերպարանափոխուիլ յաջորդաբար վերոյիշեալ երեք ձեւերուն։ դոր օրինակ ջուրը որ կը կարծրանայ սառեցմամբ՝ երբ շոգիանայ՝ թանձր «կազ» մ'է ան։

Սովորաբար՝ ատեղագէտները հետաքրքիր ըլլալու համար ունին։ բայց քիմիագէտ և բնագէտներն անմոռաց չատ վար չեն մնար։ «Կազերը» ջուրի մը պէտ հեղուկի վերածելու գործը 19դդ դարէն կը նկսի։

Առաջին անգամ ըլլալով, 1823ին, անգլիացի քիմիագէտ Պ։ Ֆարատէյ փնտռտուքներ ըրաւ, (հետազօտութիւններ)՝ և զանազան փորձեր կատարեցէ յետոյ, վերջապէս յաջողեցաւ մեր քանի տեսակ «կազերը» հեղուկի վերածելու։ Յետոյ, 1834ին, ֆրանսացի բնագէտ Պ։ Ֆիլոսոֆէ, յաջողեցաւ «ածխածին» կազը (ածխաթթուն) նոյն իսկ «ձիւն»ի վերածելու։ Պ։ Ֆարատէ, 1845ին, կրկին անգամ յաջող փորձեր կատարեց մի քանի տեսակ ուրիշ կազերու վրայ, բայց՝ ջրածին, թթուածին և ազոտ կազերը ընդդիմացան իր ջանքերուն։ Նշանաւոր ֆրանսացի քիմագէտ Պ։ Պէրթլօ օրու յարեւելեանը մօտերս Բարիզի մէջ կատարուեցաւ Ջրկոլ կերպով։ 1850 ին, ի զուր ջանաց թթուածինը հեղուկի վերածելու։ Երկու զուիցերիացի բնագէտներ, Պ։ Բայրէթ և Բաուլ Բիլթէ, 1877 ին — (մին Բարիզի մէջ, իսկ միւսը՝ Ժընէվի)— իւրաքանչիւրը իր հնարած մէկ գործիքին միջոցաւ, յաջողեցան «թթուածին»ը հեղուկի վերածելու՝ բայց չի կրցան ատոր «մնայուն վիճակ» մը տալ։ ինչ որ յաջողեցաւ յետոյ, 1883 ին, Բրաքովիի (Աւստրիա) համալսարանին բոլոնիացի բնագէտ բռօֆէսէօր Վռօպլէվսքին։ Յետոյ՝ 1895 ին, անգլիացի գիտուն բռօֆէսէօր Ճէյմս Տիուբ, յաջողեցաւ օդը հեղուկի վերածել։ ջուրի մը պէս «մնայուն վիճակ»ի և զանազան փորձերէ յետոյ, վերջապէս յաջողեցաւ «ջրածին» կազն ալ հեղուկի վերածելու՝ պակելով այդպէս 68 տարիէ իվեր ատոր նկատմամբ թափուած բոլոր գիտական ջանքերը։ Հիմայ ամէն տեսակ կազերն ալ կրնան հեղուկի վերածուիլ։ այլ և այդ մասին դաղտնիք չկայ։

Այժմ, Ամերիկայի մէջ, « կազերը »— և մասնաւորաբար օդը — ջուրի մը պէս հեղուկի վերածելու գործիքները ընդհանրացած են։ Ահա ատոր գիտական սկզբունքը բացատրեմ ռամկօրէն, դաղափար մը տալու համար։

Առէք պարզ ջրհան (Ռոռոմպա) մը՝ զոր չրջապատեցէք սառոյցներով, որպէսզի « պաղի » որչափ որ կարելի է— (պաղութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի այս խնդրոյն մէջ։ բայց սառոյցէն չատ աւելի « պաղութիւն » տուող հեղուկներ կան որոնք կը գործածուին այս պարագային մէջ։ զոր օրինակ՝ « հեղուկ ածխածինը » որ ջերմաչափ գործիքին դերը ատրճանէն, այսինքն սառոյցէն, 80 աստիճան վար պաղ է... (անքաղաքավար մարդու մը պէս) — Յետոյ, ջրհանին թեւը վերէն վար կոխեցէք մէջի օդը ճնշելու համար որչափ որ կարելի է, (առնուազն 100 անգամ, այսինքն, օդը նախ որչափ տեղ կը բռնէր նէ, ճնշուած վիճակին մէջ 100 անգամ պակաս տեղ պէտք է բռնէ)։ Ճնշելէն անմիջապէս յետոյ՝ ամապարանօք ջրհանին թեւը վեր վերցուցէք։ այն ատեն պիտի տեսնէք որ այդ ճնշուած օդերնիդ « ջուր » է կարեր։ ըսել է որ — գիտական զբօսանքով — որ և է « կազ » մը չատ պաղ միջավայրի մը մէջ չափազանց ճնշելէ յետոյ երբ ատիկա անմիջապէս ազատ թողուի, հեղուկ կ'ըլլայ։ բայց չի գիտցուիր թէ ինչո՞ւ համար։ « Իւղիմինի եէ պաղը՞ն օսրմա », սիրելի ընթերցող։

Անցան այն ժամանակները ուր՝ «տալէ տա Բոէոռեհ թօյմեն էրէցաս » նախադասութիւն մը ժողովրդական ծիծաղը կը շարժէր եւ որ այժմեան զաւեշտաբերթի մը « անարատ գրական դրամագլուխը » կը կազմէ տակաւին։ Նոր դար, նոր հուշակ։ Զուարճալիքն իսկ՝ գիտական յառաջդիմութեան համակերպելու պարտաւոր է այժմ։ Այլ եւս պարտատէր մը՝ իր պարտապահանջին տուած աւանդական « հով կէլէէ » պատասխանին տեղ — հով խըմ..., ըսելու գիտական արտօնութիւնը ունի։

* *

Սա նշոլից մուկերը։ Զիկայ աշխարհիս վրայ մարդ մը որ չի գանգատանոնցմէ։ Թշուառական չորքոտանին, նրբութեամբ կ'ուտէ մեր օճառը, կը ճաշակէ մեր ընտիր իւղը, հապա մեր անուշիկ պանիրը։ որ մէկը ըսեմ։ « յաւիտենական կռծող» նպարեղինաց թշնամին։ Այս բոլոր թերութիւններով հանդերձ, դուն կ'ուզես որ մուկը ժանտախտ չուտով եւ դիւրութեամբ ճարակուելուն բուն պատճառը ըլլալը գիտութիւնը ստուգէ, տեղն է հոս ըսել, եռանդոտ հոյլերը։ Այսու հանդերձ ամէն տեսակ մուկերն ալ մէկ ջուրով չի լուանք։ անկողմնակալութեամբ խօսինք։

Մուկերուն մէջ քաղաքացի, դաշտային եւ գեղացի դասակարգերը կան՝ որոնց սակայն եւ ոչ մէկը մարդկային ընկերութեան հանդէպ լաւ գաղափարներ կը մշակէ։ Իրարմէ ունեցած տարբերութիւնին մեծութեան եւ ուսեալի զանազանութեան մէջ կը կայանայ։ Քաղաքացի մուկին ճաշակը՝ դաշտային ընկերոջմէն աւելի նուրբ է բնականաբար։ բնականաբար, երբոյհետեւ անիկա իր արամադրութեան տակ կունայ ունենալ « ժամանակն » ապամի, խաւիար, կռավիրա ուրն։ » ինչ որ կը պակսի դաշտային մուկերուն։

Հնդկաստանի մէջ, ուր ժանտախտը չատ անգամ երեւան կ'ելլէ, ստուգուեցաւ որ տեսակ մը « բաղմաթիւ » մուկերն են պատճառ որ այդ հիւանդութիւնը չուտով կը տարածուի։

Այդ կենդանիներուն վրայէն էլէրն անպակաս է (ադտտոները, օճառը ուտելուն տեղ թող առով լուացուցեն քիչ մրն ալ։ անպիտաններ, առողջապահութիւն չեն գիտեր որ)։ Արդ, երբ որ մուկ մը սատկի ժանտախտէն, անոր դիակին վրայ գտնուած էլէրները կը ցատկեն ուրիշ ողջ մուկի մը վրայ զոր խայթելով ժանտախտը անոր կը փոխանցեն, ու այսպէս յաջորդաբար։ եւ որովհետեւ այդ մուկերը խմբով կ'ապրին, մէկ օրուան մէջ հազարներով մուկերու այցելութիւն կուտայ ժանտախտը։

Այլ եւս այդ մուկը, մարդկութեան առջեւ, իր վարկը չուղղելին կորսնցուցած է։ Երթայ բարով։

* *

Վիրաբուժական գործողութիւններու համար՝ չատ անգամ պէտք է հիւանդը քնացնել յատուկ դեղով մը որպէս զի ցաւը չի զգայ։ Այս բժշկական եղանակը աւելի 1847էն ի վեր է որ կը գործադրուի։

Առաջին անգամ ըլլալով, ֆրանսացի հռչակաւոր բժիշկ, (Ֆէղլոտէլ-Ֆ), օտքէօռ Ֆլուռան, « քլոռոֆոռմ » (1) կոչուած հեղուկին « թմրեցուցիչ » յատկութիւնը ստուգեց կենդանիներու վրայ (1874ին)։ Յետոյ, անգլիացի վիրաբոյժ մը, Պ։ Սէմբսըն, (Էտինպուրկ քաղաքէն), այս գիւտէն օգուտ քաղելով, « քլոռոֆոռմ»ը փորձեց մարդուն վրայ վիրաբուժական գործողութեան մը առթիւ։ Այս առաջին յաջող փորձը մեծ ուրախութիւն պատճառեց բժիշկներուն եւ « քլոռոֆոռմ »ի գործածութիւնը ընդհանրացաւ։ Սակայն, վերջերը՝ այդ դեղին գործածութեամբ զանազան արկածներ պատահելով, սկսան աւելի յարմար դեղ մը փնտռել ու գտան « քլոռայիս »ը։

Բէրլի մէջ—(հասարակապետութիւն մէջին Ամերիկայի)— տեսակ մը բոյս կայ « քլոռ » անուանեալ որուն տերեւները լեղի համ մը ունին և « ափիոն »ի նման ալ յատկութիւն մը։ Արդ, այդ տերեւներուն հիւթը առնելով « քլոռայիս » անուամբ դեղ մը, (փոշի), պատրաստեցին ու վիրաբոյժները— մասնաւորաբար ակնաբոյժները— տակկա գործածել իրենց « օրէռասիօն »ներուն մէջ։ Արդարեւ՝ երբ « քլոռայիս »ը քիչ մը ջուրի մէջ հալեցնելով մարմնոյդ որ եւ է մէկ կողմին վրայ քսես, այն տեղը փոքր ժամանակ մը կը թմրի այնպէս որ բան մ'ալ չես զգար հոն։ Ատամնաբոյժներն ալ սկսան յետոյ գործածել ատիկա « առանց ցաւի » ակռա քաշելու համար։

Քլոռայիսը բաւական ժամանակ « մոտա » եղաւ բժիշկներուն մէջ։ բայց հետզհետէ իր գործածութեան հրապոյրը կորսնցնելու վրայ է։ Մօտերս՝ ֆրանսացի եւ գերմանացի բժիշկներ, Պ։ Պ։ սօքթէօռ Լավալ եւ Պիրը, իրենց կատարած փորձերուն հրատարակութիւններովը գոհացուցիչ չէին գտներ « քլոռայիս »ի գործածութիւնը, վասնզի իսկ մահաբերաբար տաղայոյ, սրսի հիւանդութիւն ունեցողներուն եւ ջղոտ անձերուն համար։ Քլոռոֆորմը՝ նախամեծար կը համարեն այժմ չատ մը եւրոպական բժիշկներ։

Թող բժիշկները մեզի քնացնեն անուշիկ երազներով եւ ըստ այնմ ալ արթընցնեն ձեռքերնուս մէջ տոպրակ մը լեցուն ոսկիով։ ամ հոգ չէ ինչ եղանակով որ ալ ըլլայ, « քլոռոֆորմ »ի եղեր, « քլոռայիս »է եղեր...։

* *

Քնանալ մի. երբ էլէրները քեզ ուտեն՝ միթէ կարելի՞ է ատիկայ։ Զարաճին « վերջակէտ »ի չափ անգամ չըլլալով հանդերձ՝ ինչ մեծ դեր կը խաղայ մարդկային մարմնոյն գատերարեմին վրայ։ Այսու հանդերձ կ'երեւայ որ մենք մեր « փիրէ »ներէն գոհ մնալու ենք բաղդատմամբ հարաւային Ամերիկայի եւ Մէքսիկայի « չիք » կոչուած « թափանցող լու »ներուն հետ (անունն ալ պարէ աղուոր չըլլայ)։

Վերջերս եւրոպացի բնապատում մը բաւական տեղեկութիւններ կուտար այդ լուին կենսագրականին նկատմամբ։ Տեսէք թէ ինչ ապուր կը խառնէ եղեր ատիկայ։ Քիթին ծայրը երկու սղոցներ ունի որոնց միջոցաւ մարդուս մարմնին մէջը թափանցելով հոն բնակավայր մը կը հաստատէ, տուն տեղ կը ըլլայ, ձագեր կը բերէ։ և այս ամէնքը առանց « ոբոյին տիրոջը հետ « քսնիրաթ » ընելու, (ծիկ տարաբերի)։ Իր բունի հիւրընկալութեան հետեւանօք, նախ մարդէ կը ծկսի քերուիլ։ նախորդ կերպով, յետոյ կը բորբոքի կ'ուռի եւ եթէ մեծ ուշադրութեամբ ամբողջովին դուրս չի հանես ատիկա առօք փառօք, հետեւանքը գէշ է։ շատ անգամ վիրաբուժական գործողութիւն մը անհրաժեշտ եղած է ձեռք կամոտք կտրելով։

Սըվոր նայեցէք։ այդ գարշելի « փիրէ »ին անունն ալ « չիք » դրեր են, հէ՞։ տեղը կենայ « կռոդ »ը։ Բարեբաղդաբար քիչ չատ գարման մը գտնուած է այս օր—աւելի առողջապահական միջոցներով—մարդս ինքզինքը պաշտպանելու համար այդ անպիտան « փիրէ »ին դէմ։

* *

Գիտութիւնը ինչեր չ'ըներ որ արդէն։ Գրեթէ ամէն չաբթու օգտակար գիւտեր կըլլան զանազան ճիւղերու մէջ։ Այս անգամ Ամերիկայէն աղուոր լուր մը կուգայ մեզ։ Տանտիկիններուն աչքը լոյս եւ մանաւորաբար ճաշարանապետ եւ սրճարանապետներուն։ այլ եւս « տաք » ջուրը չուտով եւ դիւրութեամբ ձեռք ձգելու համար գժուարութիւն չի պիտի կրեն։ վայրկենապէս պիտի ծառայուին ուղած միջոցներուն։

Արդարեւ ամերիկացի մի քենագործ մը Պ։ Հիլ, նոր ելեքտրական ծորակ (մուսլուխ) մը հնարած եւ առանձնաշնորհումը առած է մօտերս։ Այդ հրաշալի « մուսլուխ »ին նկարագրութիւնը թէեւ պարզ բայց լոկ գիտական ըլլալուն պատճառաւ մանրամասնութեանց մէջ չեմ մտներ դժուարահասկնալի չըլլալու համար։ Սաչափ մը ըսեմ որ երբ —(թելերու միջոցաւ) — ելեքտրական զօրութիւն մը այդ ծորակին հաղորդես, իր մասնաւոր շէնքին կարգադրութեան հետեւանօք, մէջը գտնուած խողովակ մը անմիջապէս կը աբքնայ եւ ատոր մէջէն անցած ջուրն ալ բընականաբար կը տաքցնէ։ Այդ ծորակը « ջուրի ընկերութեան » խողովակին կցելով տանդ մէջ, եթէ ելեքտրական զօրութիւնը հաղորդես ատոր (թելերու միջոցաւ), ալ ուզածիդ պէս կրնաս « մուսլուխ »ը աջ կողմը դարձնելով տաք ջուր վազցնել եւ եթէ ձախ կողմը դարձրնես, միմիայն պաղ ջուր կը վազէ։ Հիմայ աղուոր բան չէ՞ ասիկա, հէ՞։

Երբ « տուտու խաթուն »՝ թատերական ներկայացումի մը հանդիսատես ըլլալէ յետոյ կէս գիշերին տուն վերադառնայ, տարակոյս չիկայ թէ ճամբան պիտի պաղի այս ցուրտերուն։ Արդ, ելեքտրական ծորակին շնորհիւ, կինը պիտի կրնայ ըսել ամուսնոյն։

—Ձանըմ Յակոբ աղա, ինծի չուտ թէյ մը չինէիր տէ տաքուկ մը խրմէի...

Սա յառաջդիմութիւնը՝ կեանքը հեշտագոյն զուարճանալի կ'ընէ։

ՊԱՒՂՈՍ

(1) « Քլոռոֆորմ »ին բաղադրութիւնն է, ածխածին, ջրածին եւ քլոռ։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԹԷՈԴՈՒԿԻՆ

Սիրելի Թէոդիկ,

Գրիչդ եղէգէ չէ, ոսկի՛ է պիտի ըսեմ, բայց պանալ կ'ըլլայ, ըսեմ լանսկի՛ է։ լոյսի պէս ցոլացուցեր էիր ժիրայրը, որ, իրաւ, լուսի պէս ալ մաքուր է։

Անպատճառ կ'ուզես որ էլէրիդ մէջէն տարփանքի, տարփոտի կայծեր ցոլացնես։ պտ ո՞րչափ ալ կ'ախորժիս Սէրէն, ատ ո՞րչափ ալ հրապուրուած ես սա կին ըսուած արարածէն, որ զքեզ գերեր, կաչկանդեր է։

Ապրիս, էլէրիդ ապակիները չատ ամուր են եղեր։ ո՞ր ճարտար Հրեան պատրաստեր է արդեօք այդ ապակիներուն խմորը։ արդեօք այդ աղտոտ սեմականին աչքատութեան մասնակցո՞ր է դիպուածաւ... խաժակն Հրէուհի մը...։

Քոյդ յարգանօք

Երուանդ Տ. Անդրէասեան

Ազնիւ եղբայրս,

« Լուսանպար »ս բան մը չի թողուց ինձի որ գրեմ։ Հետեւապէս, ինձի կը մնայ շնորհակալութիւնս ծրարել այս թուղթին մէջ ու Զեզ խրկել։

17 Նոյ. 1901 Ցարգանքներով Զերդ

Ժէրոյ Շէրէ-ոյ

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼ

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՕՐՏՈՒՍԸ « ՍԹԱՆՍԹԱՐ » ՏԱՆ

Ճէնէրալ Սիր Գօլէն՝ Հինտիսթան օրտուսը հագգընտա « Իմբերիալ Ռըվիւիվ » նամ բիսալէ իւէ նէչր իթտեի միւհիմմ պիր մէգալէտ տէեօր քի։

« Մալիւմ տիր քի, Ընտիսթան օրտուսը՝ Ինկիլիթէրա տէվլէթիրին էն միւհիմմ գըմէրքնտան պիրի տիր։ Մէգքիւր օրտունըն գուվվէթինի, թէքիլիթինը, իտարէ զուրէթինի էօրլէնմէք ֆէտիգէէն խալի օլմաղը էտրնդ էնէնալ Գօլէն՝ պունտան ուզուն ուզուն ըզտարէկատ պանո իյէմիշ։ Մէգալէսինին իսկիթիսասընտա, Հինտիսթան օրտուսունն նէ եօլտա զուշէր էյլէմիէնէ տաիր աթիսէքի մալիւմաթը վէրմիշ տիր։

Միւշարիէյ՝ 1685 սէնէսինտէ, Պէնկալտա պիր ֆապրիգանդն մուհաֆազատ իչուն կէօնտէրիլէն 6 բիեասէ պէօլիհինն՝ միքիսէ մէէմուրլարը թարաֆընտան խտարէ օլունտուղընը, սոն զէմանլարա գատար Հինտիսթան մուհարէպէլէրինտէ գուլանըլան եէրլի ասքէրլէրին հէր տիւրլիւ միլլէթէն, վէ հաթթա զէնճի վէ տրապլարտան միւրէքքէպ պուլունմուշ օլտուղընը, վէ Հինտիսթան եէրլի ասքէրինին՝ էվլրօքա ուսուլը իւզրէ թաւիմ վէ թէրպիյէսինէ՝ ֆրանսըզլար էօն տեագ օլտուգլարընը, վէ Ինկիլիզլէրին սոնրա տահա իւէրի կիտուպ, Հինտիսթան օրտուսունն ֆէվգէլատէ միւքէմմէլ պիր հալ ալտընընը վէ Ինկիլիթէրանընն 1857 թարիխինտէ, Հինտիսթան օրտուսունն թէչքիլաթընը պաշտան աշաղը տէեիշտիրտիեինի վէ էզ ճիւմլէ, շարգի Հինտիսթան գումբանեասունն լաղվնտան սոնրա, գումբանեաա տիտ սիւվարի վէ բիատէ ալայլարընն Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի իտարէսինէ կէչմիշ պուլունտուղընը պիլտիրմիշ վէ իլավէթէն տէմիշ տիր քի, Սոնրատան Հինտիսթանա էվլրօքալըլարտան միւրէքքէպ պիր օրտու թէչքիլ օլունուպ եէրինէ Ինկիլիթէրանընն թապտուրլարընտան այրըլան էֆրատ իւէ մուհաֆըզ ասքէրլէրի գոնուլմուշ տըր։ Պու կիւն իսէ, Հինտիսթան հիւքիւմէթի իտէրէսինտէ 300000տէն ֆազլա ասքէր պուլունմադտա տըր։ Պու ասքէրտէն 75,000ի Հինտիսթանտա պուլունան մունթազամ Ինկիլիզ ասքէրի, վէ 30,000ի Անգլօ Էնտիան միլքիյէտ ճէմիյէթի մարիֆէթի իւէ գայտա իտրէն կէօնիւլլէր տիր։ Պու օրտու զաեէթ միւքէմմէլ թալիմ վէ թէրպիյէ կէօրմիշ օլտուղունը շիմալի Աֆրիգա, Աֆղանիսթան, Պիրմանիա, մուհարէպէլէրինտէ վէ Հինտիսթանտա պիր չօգ հուտուտա մուհարէպէլէրինտէ իսպաթ իթմիշ տիր։ Կէչէնէլերտէ վուգու պուլան Զին մուհարէպէսինտէ Հինտիսթան ասքէրինին կէօսթէրտիեի էհլիյէթի՝ հէնուզ խաթըրլարտա օլսա կէրէք տիր։ Հինտիսթանտագի Ինկիլիզ ալայլարընն թրանսվալ մուհարէպէսինտէ կէօսթէրտիքլէրի շէհաաթ վէ մէհարէթ տահի շիմտիեէ գատար ունութուլմամըշ տըր։

Հինտիսթանընն մունթազամ օրտուսունտան պաշգա, եէրլի հիւքիւմէթլէրի՝ Հինտիսթան հիւքիւմէթինէ լիւզումը հալինտէ պիր թազմ եարտրմաճ ասքէր վէրմէքտէ տիրլէր։ ֆազլա օշարագ տա հուտուտա միլիս ասքէրի վար տըր։ Հինտիսթանտագի ասքէր մուխթէլիֆ մէզհէպ վէ միլլէթլէրէ մէնսուպ տըր։

Մէզքիւր ասքէր՝ թապիի անվալը պիրի պիրինէ մուխթալիֆ պէօհիւք պիր արազիտէ էմմ ու սաաեիլի մուհաֆազա իթմէքտէ տիր։ Սոն զէմանլարա գատար Հինտիսթանտա հէր պէօհիւք վիլայեէթէ մախսուս օլարագ պիր օրտու վար իտի։

Ցագաթ չիմտի պու ուսուլ լաղվ օլունուպ, Հինտիսթան օրտուսը՝ 4 գումանտալըղա թագսիմ իտիլմիշ տիր։ Մէզքիւր գումանտանլըգլարտա պուլունան ասքէրլէրին քիֆֆէսի՝ Հինտիսթան գումանտանընընն յողրուսան սողրուեա էմրի թանիզնտա պուլունդադտա տըր։ Իսասէն պաշ գումանտան՝ Հինտիսթան ումում վալիսինին էմրինէ թապի պուլունտրզընտան, Հինտիսթան օրտուսը՝ միւշարէլէյհ վալիսինին գումանտարը ալթընտա պուլունընեոր տիմէք տիր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ Ինկիլիթէրա խարիճիյէ նազիրը մարքի Լանստաուն՝ Տարլինկթուվնտա իյրատ էյլէսիկի պիր նութգտա, Ալմանիա հիւքիւմէթինին Լօնտրա սէֆարէթինէ պուլունան պէօհիւք պիր տիրլիսմաթը տիր։ Սոն զէմանլարա գատար ահմագ տէեիլ տիրլէր։ Իւմիտ իթտիրլէյէ՝ վէ նութգ սահիպինին պէոյլէ պիրա մագասատա պուլունմադընա գաթլ օլտուղընը իլավէ իթմիշ տիր։ Միւշարիէյ Լանստաուն՝ աեգիլնէ տեռվամ խատէրէք, « Ինկիլիթէրանընն սարիպ տէվլէթլէրէ օլան միւնասէպպէթը ֆէվգէլատէ տօսթանէ վէ մէնֆէաթլի մէնֆաաթլի պիր տէրէճէտ տիր։ Հալ պէօյլէ իքէն, հիւքիւմէթ էրքանընտան պիրինին՝ մէսէլէէ միւտախէլէլէրի թէսավվուր իտիլէճէք նէ գատար էճնէպի տէվլէթլէր վար սա, հէբիսինի պիրտէն թահգիր էյլէմէսինէ նէ՞ տէմէլի։

Վագբա, պու սէօզլէրին՝ Ալմանիատա հուսուլա կէթիրտիկի ֆէնա թէէսիրլէր՝ պիր ազ միւպալէղալը օլտուղընը թաստիգ իտէրիմ։ Ցագաթ պու հալ օ սէօզլէրի սէօյլէէն զաթըն մէսուլիյէթինի խաֆիֆլէշտիրէմէզ։ Հիչ պիր ֆիտէտ պէքլէնիլմէէն պու սէօզլէրին նէ՞ տէրէճէլէրէ գատար ֆէնա թէէսիրաթ վէ զարարը նէթիճէլէր հուսուլէ կէթիրէճէէինի, էվվէլճէթամին իթմէք լազըմ իտի։ Պու սէօզլէր՝ հարպը ուղաթմաղա սէպէպիյէթ վէրէճէք տիր քի, պու հալ՝ եալընըզ պու զարարը մէյտանա կէթիրէն զաթըն մէսուլիյէթի տէրէճէսինի անլաթմաղա քէնֆի տիր։ Լօրա Քիչնէրին ինանիյէթի գատէսինէ վէ ատալէթէ գարուլաքէր մուխթէլիֆ մէզհէպ վէ միլլէթլէրէ մէնսուպ տըր։

Մէզքիւր ասքէր՝ թապիի անվալը պիրի պիրինէ մուխթալիֆ պէօհիւք պիր արազիտէ էմմ ու սաաեիլի մուհաֆազա իթմէքտէ տիր։ Սոն զէմանլարա գատար Հինտիսթանտա հէր պէօհիւք վիլայեէթէ մախսուս օլարագ պիր օրտու վար իտի։

Ցագաթ չիմտի պու ուսուլ լաղվ օլունուպ, Հինտիսթան օրտուսը՝ 4 գումանտալըղա թագսիմ իտիլմիշ տիր։ Մէզքիւր գումանտանլըգլարտա պուլունան ասքէրլէրին քիֆֆէսի՝ Հինտիսթան գումանտանընընն յողրուսան սողրուեա էմրի թանիզնտա պուլունդադտա տըր։ Իսասէն պաշ գումանտան՝ Հինտիսթան ումում վալիսինին էմրինէ թապի պուլունտրզընտան, Հինտիսթան օրտուսը՝ միւշարէլէյհ վալիսինին գումանտարը ալթընտա պուլունընեոր տիմէք տիր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ Ինկիլիթէրա խարիճիյէ նազիրը մարքի Լանստաուն՝ Տարլինկթուվնտա իյրատ էյլէսիկի պիր նութգտա, Ալմանիա հիւքիւմէթինին Լօնտրա սէֆարէթինէ պուլունան պէօհիւք պիր տիրլիսմաթը տիր։ Սոն զէմանլարա գատար Հինտիսթան ումում վալիսինին էմրինէ թապի պուլունտրզընտան, Հինտիսթան օրտուսը՝ միւշարէլէյհ վալիսինին գումանտարը ալթընտա պուլունընեոր տիմէք տիր։

ՍԻՐ ՊԱՆՆԷՐՄԱՆ ՎԷ ԶԷՄՊՐԼԷՅՆ.—Ինկիլիթէրատա լիպէրալ ֆրգատար բէ-իսի Սիր Հանրի Գամբպէլ Պաննէրման՝ Լանդտաթարտա եէնիճէն պիր նութգ իրատ իթմիշ տիր։ Պու նութգ տահի էվվէլքիլէր կիպի, գապիճէնին քօրիթիճընը ալէյհինտէ ուզուն թաստիգտիր իւէ տօրլու օլտուղընան, նէիսն նագէ լընա լիզում կէօրիլմիեօր։ Ճանընդգ Ալմանիա վէ սաիր տէվլէթլէրին հարպ ուսուլլարը հագգընտա Մ. Զէմպրլէյն թարաֆընտան պէեան օլունան վէ պիթիւն կազէթալարտա մինադաշտաա մէյտան վէրմիշ օլան գըսմընը, եէնիլեսի սէպպէպ իւէ պէրվէճէնը աթի խիւսատէն նագլ իթմէք մինասիպ կէօրիւլիեօր։

« Շու սըրատա՝ Պօէրլէրին իւմիտի նէ՞ իտի։ Պիզիմ՝ ասքէրլէրիմիզին տէքէնտիւէրի գատար ճէսարէթլի օլտուղընը պիլտիքլէրի իչուն, շիւպէսիզ ասքէրիմիզին հօրուլտուղընը իւմիտ իթմէկօրլար։

Հէյլէ Ինկիլիզ միլլէթինին սէպպէթ վէ մէթանէթի պէզուլտաղը խաթըրլարընա պիլէ կէլմէզ։ Ինկիլիզլէրին հանդպ մէսարիֆի իչուն, մէնպալարը թիւքէնէճէճինի զանն իտէճէք գատար ահմագ տէեիլ տիրլէր։ Իւմիտ իթտիրլէրի պիր չէյ վար իսէ, օ տա խարիճի ալէմին մուհապպէթինի ճէլպ իթմէք, տահա տօղրուսը՝ Ինկիլիթէրա իւէ սաիր տէվլէթլէր արարանտա զուհուր իսէպիլէճէք պիր իսթիլֆտան խթիֆատ էյլէմէք տիր։ Հալ պէօյլէ իքէն, հիւքիւմէթ էրքանընտան պիրինին՝ մէսէլէէ միւտախէլէլէրի թէսավվուր իտիլէճէք նէ գատար էճնէպի տէվլէթլէր վար սա, հէբիսինի պիրտէն թահգիր էյլէմէսինէ նէ՞ տէմէլի։

Վագբա, պու սէօզլէրին՝ Ալմանիատա հուսուլա կէթիրտիկի ֆէնա թէէսիրլէր՝ պիր ազ միւպալէղալը օլտուղընը թաստիգ իտէրիմ։ Ցագաթ պու հալ օ սէօզլէրի սէօյլէէն զաթըն մէսուլիյէթինի խաֆիֆլէշտիրէմէզ։ Հիչ պիր ֆիտէտ պէքլէնիլմէէն պու սէօզլէրին նէ՞ տէրէճէլէրէ գատար ֆէնա թէէսիրաթ վէ զարարը նէթիճէլէր հուսուլէ կէթիրէճէէինի, էվվէլճէթամին իթմէք լազըմ իտի։ Պու սէօզլէր՝ հարպը ուղաթմաղա սէպէպիյէթ վէրէճէք տիր քի, պու հալ՝ եալընըզ պու զարարը մէյտանա կէթիրէն զաթըն մէսուլիյէթի տէրէճէսինի անլաթմաղա քէնֆի տիր։ Լօրա Քիչնէրին ինանիյէթի գատէսինէ վէ ատալէթէ գարուլաքէր մուխթէլիֆ մէզհէպ վէ միլլէթլէրէ մէնսուպ տըր։

Մէզքիւր ասքէր՝ թապիի անվալը պիրի պիրինէ մուխթալիֆ պէօհիւք պիր արազիտէ էմմ ու սաաեիլի մուհաֆազա իթմէքտէ տիր։ Սոն զէմանլարա գատար Հինտիսթանտա հէր պէօհիւք վիլայեէթէ մախսուս օլարագ պիր օրտու վար իտի։

Ցագաթ չիմտի պու ուսուլ լաղվ օլունուպ, Հինտիսթան օրտուսը՝ 4 գումանտալըղա թագսիմ իտիլմիշ տիր։ Մէզքիւր գումանտանլըգլարտա պուլունան ասքէրլէրին քիֆֆէսի՝ Հինտիսթան գումանտանընընն յողրուսան սողրուեա էմրի թանիզնտա պուլունդադտա տըր։ Իսասէն պաշ գումանտան՝ Հինտիսթան ումում վալիսինին էմրինէ թապի պուլունտրզընտան, Հինտիսթան օրտուսը՝ միւշարէլէյհ վալիսինին գումանտարը ալթընտա պուլունընեոր տիմէք տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Լօնտրա սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշքիթապէթիէ Բօմա սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի պաշ քահանայի իզզէթլու Բէշիո պէյ, Բօմա սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի՝ իքինճի քիթապէթիէ Մէկրատա սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի՝ իքինճի քահանայի վէ չէհպէնտէրի բրի. Պուգ պէյ։ Սէֆարէթը միւշարէլէյհ իւշիեօն իքինճի քիթապէթիէ չէհպենտ տէրիիրինէ Մարսիլիա պաշչէհպենտէրիսանէսի չէհպենտէր վէքիլի վէ գանչէլարը բրի. Դարտի պէյ։ Մարսիլիա պաշչէհպենտէրիսանէսի չէհպենտէր վէքանէթի իւէ գաֆէյարըզընա նաբօլի չէհպենտէր վէքիլի վէ գանչէլարը սապզգ բրի. Նէսիմ էֆ, Թանէին պուլուրտուզ վէ մուսմանիէթիւմնի եվվէլճէ ալէյհինտէ ճէնրլ էմրը թանէիքէրի թէրզ զըրնդրչարը։

ՏԱԼԻԼԻՅԵԼ

ԵԼԶԱԻՆԵԱՆՏԱ վագը Բօրգար տարզնտա նրզամիյէ գարազօյհանէպի թէեսիսի իւէ պիր թապտր խսիիսատ իսթիճենէ տիր։

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ գրաւիչասընն եէվմը վիլայէթինէ միւատիֆ օլան տիզնի կիւն սէֆարէթ մահիյէթ վարօրլարը չմնանարլմըշ տըր։

ՎԷԼԱՏԷԹԸ ՍԷՆԻՅԵՆ եէվմի մէսուրտա էսկի չէհր գասապանընա կէթիրիլէն սուուն խալէսի բէսմի իճրա օլունմուշ տըր։

ՄԷՔՔԷՊԻ թրպպիյէի Շահանէտէն պու սէնէ մէէզուն օլան օթուզ էֆէնտի՝ եիւզպաշըլըգ բիրթպէսի իւէ օրտուսի հիւմասեուն լարտա խսիիսատ օլունճաագարընտա, եագընպա մահալը մէէմսրիյէթլէրինէ Պիրէէքլէր տիր

— Այնը սօգագտա պաշգա պիր խանվէնին տիվարը տախի եր գրբլմբշտը։

ՄԷՇՀՈՒՐ ԷՇԳՐԵՍ. ՇԷՊՕ վէ պիրատէրի էյմին վէ ալթը քեշիտէն իպարէթ օլան ավէնէլէրի զապրթա թարգիքնտան տէրտէսթ իտիմիշլէր տիր։ Պու էշխասը միսճրիմէ իւշ սէնէ տիր պուլունտուգլարը հավալիտէ պիր չօգ խապատէթ վէ ճինտեէթ իճրա իթմիշլէր իտի։

— Ալթմբշ եաշընտա պիր բուս գատընա տիւն Գապը Ալի եօգուշընտա պիր արապա չարբմբշ տը։ Գատընէճէ զախանչէեէ կէսթիրիլմիշ վէ արապանը տէրտէնթ իտիմիշ տիր։

— Տիեսնիսիսս Նամ պիր Բէգիալօնիալը սերսերի՝ կալաթատա քէնտի օտատընտա իշկի թէէսիրի իւէ չաթլամբշ տը։

— Կալաթատա պիր սաաթճը տիւքանընա միւշթերի գելբգելը իւքի քիչի կիրբէք 7 լիրալըգ պիր ալթուն սաաթ աշբմբշ օլտուգլարընտան, սահիպի միխայէլօվաքի մէրճիրնէ միւրաճաաթ էյլէմիշ տիր։

ՇԷՀԷՐԻՄԻԶՏԷ եէնիաէն պիր իտատի վէ պէշ պաղ բիւշտի մէքթէպիրին աշբմասընա իրատէի Սէնիյէ շէրէֆ սուտուր պույրուլմուշ տը։

ԷՐԶՐՈՒՄ հարէքէթը արզընտան մուսապ օլանլարա իանէ օլմագ իւզրէ, պին զրուշա գատար մաշ ալան մէէմուրլարը եալընըզ պիր այլեզընտան վէ պիր տէֆեաա մախսուս օլմագ իւզրէ եիւզտէ պիր վէ 4000է գատարընտան եիւզտէ իւքի վէ անտէն եօգարբսընտան տախի եիւզտէ պէշ զրուշ ալընուպ, տէրիան մահէլէրինէ կէօնտէրիլմէսի վէ սարբէ հագգընտա թանդիմ ջլունմուշ պոշկունտան մազաթանընն մագամը սամիի Սատարէթուզմանէ թագտիմ գելընտը խապէր ալընմբշ տը։

ԹԷՍԱԼԻՍՏԱՆԱՐԱՋԻ ՀԻՆՃԱՆԷԹԼԷՐԻ։ — Թէսալիատա պուլունան արազի սահպատէրինէ պագզարը էյլէրինէ հիսքիմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան վէրիմիշ ոլան հինճանէթլէր պուլունտուղը պէեանընէ, արազիի մէգթիրէնին միրէեսարբէթը օլտուգլարընը իտատիա թիմբէ պու ունտուգլարընա պինանէն պու հինճանէ էրին թարիխի օլունմուգ վէ ե սիթէ օլուպ օլմասընը Եունան հիսքիմէթինճանպիրինէմէտիենինտէն պու ճիէթին թէտգբգի Գապը Ալիտէն իլթիմաս իտիմիշ վէ իճրա իտիլէն թանգբգաթ նէթիճէսինտէ, պու հիճճէթլերին մէօհիսբլերինին սոպհին օլտուգը վէ իպարէլերին տախի մունտարբէթ պուլունմասընը անլաշըսընտան, պունլարին բէսմէն թանընմասը լազըմ կէլէճէէի Եունան սէֆարէթխանէսինէ էշար պուլուրմուշ տը։

ՊԷՕԵԻՒԻՐ ԻԲՐԱՀԻՄԻՆԷ.— Մէքթէպը Պիւրնանը թէրազբի Համիտի վէ Մահմուտիյէ մէրքէզ բիւտիյէսի ֆարիսի մուալիմի Հաֆրդ Խայրի էֆէնտիէ Ռումելի չըմէնտֆէր թանվիլաթընին ոսն քեշիտէսինտէ 600,000 ֆրանգտան իպարէթ օլան պէօեիւք իբրամիյէ իսապէթ իթմիշ օլտուղը մէսնտ տը։

Էմլակ վէ արազիի վազֆիյէսէն օլուպ, վէֆէն ֆէրազ իտիլէն արազի վէ էմլաքը՝ ալանագլը վէ եա բարա էօտիւնա վէրէնլէրին վէֆատը վուգուբնտա, վէֆիլը տէվրիլէրի հագգընտա էմլաքը սբրֆէ վէֆիլէրի կիպի մի մուամէլէ իտիլէճէի, եօգսա օ վէֆիլին ազլ իտիմիշ մի ատտ օլունճաղը՝ պազը թարաֆլարան ոորուլմասը իւզրէրինէ, պու կիպի էմլար վէ արազի հագգընտա ղունճաղ մուամէլէէ տտիր կէնչի նրզանինա էի մախսուսընտա պիր սարատէթ եօգսատտա, նալճաղ լրլարա ագէճ էնճիւնճ վէրէնլէրին վէֆատընտա, էվվէլճէ թաեին իտիթիլէրի վէֆիլէրին ազլ իտիմիշ ատտ օլունմասեուպ սբրֆէմլաք վէֆիլէրի կիպի մուամէլէ օլունմասը լազըմ կէլէճէէի տաիրէի ախտէսինտէն իճապ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ՏԻԻՆՔԻ կիւն հաշմէթլու Ինկիլթէրա գրալիչասը հազրէթէրէրնին եէվմը մախսուսլարը օլտուղընտան, գարաղոլ կէմիսի՝ ուսուլի վէճճէլ տօնատըմբշ վէ մուամէլաթը սաիրէ տախի իճրա պույրուլմուշ տը։

ԷՐՔԻՔ ԴԸՔՕԱՖԷԹԻՆՏԷ ՊԻՐ ԳԸԶ.— Ահեալու Պուլկարիա գահվէճի կարսօնլըը իթմէքտէ օլան Վասիլ Նամ պիր տէլիգանլընը էրքէք գրէֆիթինտէ 17-18 եաշընտա պիր գբզէնբզագ օլտուղու անլաշբմբշ տը։ Պիչարէ՝ աուլէն էտիրնէ վիլաեէթինտէ Տիմօթիգա գասապասընտան օլուպ, օրատա պիր աէլիգանը իլէ թէաշշուգ էտէր իսէ տէ, բէտէրի՝ Վասիլիգաեը (խամի պու իմիշ), ճէպրէն սէվմէտիեի պաշգա պիրի իլէ իզտիվաճա իճապ էթտիեինտէն, գբզնբզագ՝ բէտէրի խանէսինտէն ֆիրարէ էլպիսէսինի տէեիշտիրը, սաչլարընը քէսէր վէնամպոլուեա եաքընպիր մանասթբրա կիտէր, պիր միւտտէթ օրատա գալարգտան սօնրա, պուրատատա իմթիզամ իտկմէեուպ, ուսկան գբեաֆէթի ալթընտա պիր բէնճպէրին եանընա կիտէրէք պիր սէնէ հիչ գատըն իտուկինէ շիպէկ վէրմէքսիզին օրատա գալբբ։

Կէչէն օգաստատա Վասիլիգա Եանպօլուտա պիր ֆբրունճբեա չբրագ կիբէր վէ իչ այ տա սօգալարտա սիմիթ սաթար. պիր կիւն ուսթասը հալէ վաքֆի օլարագ գբզը գալբթաեա թէսլիմ էտէր։ Վասիլիգանընն պիր կէօնա ճիրմի կէօրիւմէէրէք սալբվէրիրտիեինտէն, պու տէֆա պիր սիլէ մախյէթինէ խրամէթքեար (սպասուհի) օլուբ, հալպուքի էրքէք թապիաթ վէ լիպասընա ալբշան պու գբզ՝ գբզնբզագան լէզզէթեաց օլմասրզընտան էֆէնտիսինն էվինտէն պիր գաթ էրքէք բուսասը պիր տէ բէվօլվէր աշբրտբգտան սօնրա ՊԷՔբար Պուրկազ կիտիպ գահվէճի չբրագբզը էտէր իսէտ, պու ղարիպ մախլուգգն մահիյէթի (իսկութիւն) էինէ գահիրէ չբգարագ գալբթաեա թէսլիմ օլունուր։

ԱԼՄԱՆԻԱ սէֆարէթխանէսինտէ կէլէճէք ճիմաա կիւնիւ պիր գէեսէֆէր վէրիլէճէինտէն, վիբէլիֆֆիմամ հալարթբյա բէճալը տէվէֆթտէն պազ գեվաբ քիրամա տավէնամէլէր կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ սէֆարէթխանէսինտէ էվվէլքի կիւն Մ. Բբպուլն Ֆէրինէ ինթիխապ օլունաճաղ մէպուս թաեին գբլբնմբշ օլտուղընտան, մամիլէյ՝ 1902 յունէար 1ահ վազիֆէսինի տեր էօնտէ էտէճէք տիր։ Մ. Լաուս 30 բէյ իլէ մէպուս ինթիխապ էտիրմիշտիր։ Մ. Վէբրաս 27, Մ. Սիմալ 7, Մօնթէիզ 3 վէ վէնէ 1 բէյ գազանմբշլար տբր։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՒ ՇԲՄԷՆՏԲՖԷՐԻ տիրէքթօրը ումումիի մութէվէֆֆա Մ. Սիմէնսին ուէրինէ, Տէպչէ Պանք մուտիրի Մ Կուվէնէր վէ էճլիսը խաբէ ազալբզընա տախի այնը պանգա մուտիրլէրինէն Մ. Շթէյնտեալ թաեին էտիրմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօն. Ժողովը եւ Նպաստից Յանձնաժողովը հրաւիրուած են նիստ գումարելու այսօր, Պարիզ քաղաքի մէջ։

— Դատական նախարարութեան հաղորդուած Կայսերական Իրատէ մը կ'արտօնէ Այտընճքի Ազգ. եկեղեցւոյն վերաշինութիւնը։

Ա Ս. Պարիզը այս անգամ յատուկ գիրով մը Մայր-Եկեղեցւոյ Ժամօրհնող կարգած է Եզրաս վրդ. Սաչբեանը։

— Ուսուցիչներու Օգնութեան Սընտուկի Հոգաբարձութիւնը իր անդամակիցներէն Յակոբ էֆէնտի Պապաեանի տեղ, որ հրաժարած էր պաշտօնէ, Խօրասանճեան Կարապետ էֆ.ն առաջարկած է։ Դեռ նոր լսել սկսանք անունը այս հոգաբարձութեան, և հրաժարականի մատուցում մը նոյն իսկ առաջին քայլերու մէջ, քիչ մը շուտ չէ՞։

—Պուլկարիոյ այցելու հովիւ Բարթողիմէոս վրդ. Պաղճեան կրկներ է իր հրաժարականը, խնդրելով միանգամայն որ Պոլիս գալու արտօնութիւն տրուի իրեն։ Զեկք հակնար թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ պատճառը այս տարապայման փութկոտութեան՝ որով Բարթողիմէոս վրդ. կը փափագի վայրկեան մը առաջ մեկնիլ իր պաշտօնէն, հակառակ Խառն Ժողովին յանձնարարած քիչ մը ժամանակի համար համբերութեան, մինչեւ որ Պուլկարիոյ-Ռումանիոյ հոգեւոր հովուութիւնը նոր կազմակերպութիւն մը ստանայ, այն ծրագրին համաձայն՝ զոր պատրաստած էր հանգուցեալ Սահեան փաշա։ Ինչպէս կը յիշուի, Խառն Ժողովը սկզբմամբ ընդունած էր այդ ծրագիրը, բայց կրօն. Ժողովին եւս ուրոյն կարծիքը ստանալու համար, հարկ դատած էր նոյն ժողովին խորհրդակցութեանյանձնել։

—Երէկ Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն մէջ կատարուեցաւ Յակոբ Աշտարեպիսկոպոսի կողմէ օծման և յուղարկաւորութեան արարողութիւնը Վրդապետ Վրդ. Բալուճճեանի, որ կիրակի օրը վախճանեցաւ նոյն թաղին մէջ։

Վախճանեալը, որ Ամասիոյ առաջնորդ Արիստակէս վրդ. Վանքեանի հետ ձեռնասունն է Տ. Բարթողիմէոս Արք. Զամչեանի, ատենէ մը ի վեր Ս. Փրկչի անկիւնացը կը գտնուէր։

—Կը զրուցուի թէ, նոյն իսկ ընտանիքին անդամներուն կողմէ թէ հանգուցեալ Սահեան փաշա՝ իր ինքնակենսագրութիւնը գրած է, որուն մէջ կը պատմուի իր կեանքն ու իր ժամանակը։

Բայց այդ ինքնակենսագրութիւնը տակաւին երեւան եկած չէ՝ և չգիտցուիր թէ ուր պահուած է։ Ս. Պատրիարքն ալ իր կողմէ փափաք յայտնած է որ հրապարակուի այդ ձեռագիր հատորը։ Որ անշուշտ առատ ծանօթութիւններու լոյսը պիտի սփռէ մեր ժամանակակից վարչային կեանքի պատմութեան վրայ։

—Տնաեւ. Խորհուրդը ուրբաթ օր գումարուեցաւ և զբաղեցաւ հետեւեալներով.

1.— Խորհուրդը նկատելով որ մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհուրդները մեծագոյն մասամբ չեն մատուցած իրենց մասնակցութեան հաշիւները, պատուիրէ վերջը այնպիսիներու թիւը, որոնց չորքշաբաթական գրով մը հրաւիրել նոյն թաղ. խորհուրդները՝ մատուցանելու ըստ օրինի իրենց հաշիւները մինչև 1900 տարուոյ վերջ։ 2.— կեսարիոյ Ֆէնէսէ գիւղի ազգ. վարժարանի կալուածոց խնամակալութիւնը իր մատակարարութեան հաշիւը (1899 մայիս 1—31 օգոստ. 1901) ուստ օրինի մատուցած ինչպէս նաև խնդրած էր իր հրաժարեալ անդամակիցներէն մէոյն տեղ ուրիշի մը ընտրութեան հաստատութիւնը, Խորհուրդը հաշիւներուն քննութիւնը յանձնեց Կեդր. Համարակալութեան և յետ քննութեան վաւերացուց յիշեալ ընտրութիւնը։ 3.—Ս. Պարիրարքը որոշմամբ Քաղաք. ժողովոյ, Տնտես. Խորհուրդին՝ յղած էր ի քննութիւն ազգ. Հիւանդանոցի 1900 տարուոյ մատակարարութեան հաշիւները, ամփոփուած հրատարակեալ տետրակի մը մէջ, Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով նոյն հաշիւները, յանձնեց Կեդր. Համարակալութեան ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։ 4.— Կրէտէի եկեղեցւոյ խնամակալութեան մէկ գրոյն վրայ՝ ըստ յանձնարարութեան Ս. Պարրիարքին,

—Մարեանիք, սիզ մարքիզի թանը՞ր՞մբսընը՞զ։

—Թանը՞ր՞մ՞զ՞մբերմ եա՛, զաթէն քեօյտէ Մարքիզի պիլմէզ քի՞մ վար։

—Շաթօնուն 'հուտուտընտա, զէվճի, վէ պիր կէնճ տէլիգանը, վէ պիր իսթիեարէ գատընա թէսատուֆ իթմիք, պէնտէ այրըլտմ։

—Գատրն գբրգ եաչընտա չիրքին, տէլիգանը սիեահ պրեբգը կիւղէճճ տեեի՞մ։

—Թբպգը տէտիեինիզ կիպի Մարեանիք։

—Անէր գարտաչ տբրլար, Մարքինին ամուճա չօճուգլարը տը, իսմիտ մատամզէլ էլիգապէթ տը Բաթէնբօտը, հէր նէ գատար էեի պիր գատրն օլտուղընը սեօյլէօրլարսատա հալնի պէեէնէմէեօրում, Մօսիէօ Ֆօլպէրէ կէվինճճ...

—Տէլիգանլբեը թանբբմ։

—Թանբբմ՞սընը՞զ...

—Զօգատան պէրու.

—Էօյլէ իսէ պիլիբսինի՞զ քի...

—Մարեանիք գբզարարագ, ուստը։

—Թրիպիւս— Նէ՞եի պիլիեօրում։

—Հիչ...

—Նասը՞լ հիչ, սեօյլէ պագալըմ.

—Ֆօլպէրին մատամ Մարքիզին արգասընտա տօլաշաբղընը... սուս իչիթմէսինէր.

—Պիլիրիմ, Մարքիզին մուհապպէթինի ճէլպ իթմէք իսթէեօր, էն մուգատտէս պիր վազիֆէեի ունութեեօր...։

—Մամաֆիհ, Ֆօլպէր՝ մարքիզին իզտիվաճընտան էվվէլ չաթօնա տեագ աթմատընը հալտէ, չիմտի պիր գաչ այ տբր օրաեը թէրք իթմէեօր, պունտան նէ՞ անլաշըլուր...

—Մարքիզ տէ աճէպա անը սեվիեօր մը։

—Իսթիեար պիր զէվճի վար իքէն..

—Պու իչէ սիզ նէ՞ տէրսինիզ։

—Էօթէքինին պէրիքինին սեօյլէտիեի միւլահազասբզ սեօզլերէ ինանմամեօրբմ, մարքիզին ըֆֆէթինտէն ասլա չիւպհէմ եօգ տբր, Ֆօլպէր տէ չաեանը մուհապպէթ տիր։

—Շաեանը մուհապպէթ սեօզիւնի, նէ գատար աթէչլի քէօյլէեօրսունըզ, զահիրէ գաբբմամբը տբր։

Մուհավէրէլերինտէ պուրատա կէլմիչլէր իսի՞քի, իսթիեարէ գատրն եէմիչէր չաղբրտբր։

Մարեանիք.— Սան սեօզլերինիզի իյգահ իթմէլիսինիզ։

—Իյգահաթա հաճէթ եօգ տբր, սիզ պէնտէն էյի անլարսընը՞զ։

—Անլատբզմ՞պիր մատտէ վար իսէ, օ տախի զահիպ օլտուղունը՞զ Ֆիքրին եանը՞զ օլտուղընը պէեան տբր։

—Տէտիեինիզ կիպի օլմասընը իսթէրիմ, շաեանը տբգգաթ պիր մէսէլէ տիր։

—Էվվէթ...

(Էվվէթ) քէլիմէսինի իհթիզազլէ թէլաֆֆիզ իթմիշ իսի, թաամտան սօնրա Թրպիւս՝ օտասընա չէքիլմիշ իսի քի, գբզնբզագտա կէօզլերինտէն եուվարլանան եաչլարը մէրգումա պագարագ սիլտի։

Թրինպիւսին օտասը՝ տիկերինտէն թահթաբէրտտ իլէ այրըլմբշ օլուպ, պօեասբզ պիր մասա, իքի սանտալեա, պիր եաթագ՝ էշեասընը թէշքիլ իսէր իսի, Թրիպիւսին ֆիքրի՝ իչ սապթ մուգատտէմ Մարքիզին պու օտասա էլպիսէսինի գուրութտուղընը խաբբլամագլա մէշղուլ օլտուղը հալտէ, սանտալիեէնին պիրիսինէ օթուրբը, քէնտի քէնտինէ։

—Պէլքի տէ պու սանտալեաա օթուրմուշ տբր... ատճպա Ֆօլպէրի սէվիեօր մը։

Պիրտէն պիրէ թավրընը տէեիշտիրբէք։

—Գրէմից ալթունը 51—08
Գարպօն գամէսի 8—57

—

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա 30 Նոյմբ.

Ռուկ. էսնամը Ռուկ. լիրաը	92—42
Օսմ. էհնամը աչբլաը	23—97
» գարանտը	24—12
» » Բ	49—75
» » Գ	26—75
Օսմանլը Պանգաղը	11—50
Մբսրը Տուլ. մութթահրտէ	106—25
Պուլկար իսթիգրազը	87——
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—375

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—37½
Բարիզ 3 այ վատէլը	22—88¾
Ֆիօրէն Մանտա	——
Վիէննա չէքի (գուլդէն)	——

Բարիզ 30 Նոյմբ.

Ֆրէնս էսհ. 4% ֆր.	101—
» » 4½%	101—20
Եէնի Օսմ. էհնամը աչբլաը	24—55
» » գարանտը	24—60
Ռումէլի չըմէնտֆէրի	108—
Օսմանլը Բէյթիսի էհնամը	310—
» Պանգաղը	520—
Դէյիսի Լիոնէ	100—
Իթալիա էհնամը	100—20
Բանքրիթէ Թիւրք	495—
Օսմանիյէ	458—
Տուան Օթթման	518—
Սանսօլ	72—30
Թրանսվալ	81—
Գամպիօ 3 այ վատէ	105—
Դրէսդի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	—

—

Պերլին 30 Նոյմբ.

Ռումէլի չըմէնտֆ. (մարգ)	101—50
Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	22—235

—

Վիէննա 30 Նոյմբ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	239—10
Ռումէլի չըմէնտֆէրի ֆր.	100—50
Օսմանլը Բէյժի ագսիսնը	270—

ԳՍՏԵ ԳԻՒՂԻՄԻՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մինչեւ՝ Գասաբգիղ, եկեղեցին դիմացը Զպուրքճան դեղարանը կը գտնուի ամէն ոստուս, ուր կրնան դիմել նաև բժշկորդագրելի փափագողները։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԲՕՍՓՈՐՈՍ ՆԵՂԱՐԷԹԻ ՄԷՃԼԻՍԻՆՏԷՆ

Տէրսաաաէթ վէ թաշրա բօսֆորոսնէլէրինտէ խթիմալ օլունաճաղ բուլունմէքթուպ զարֆը իչուն, միպպանէաստը՝ նա լիւզում կէօրիլէն պիր միլիոն իֆթ եիւզ պին ատէտ զարֆ իլէ, էտինճէ վիլաեէթինտէ Լէֆքէ վէ Սիլիսէնի զարեէլէրինտէ թէսկա օլունաճաղ թէլէկրաֆ խաթթընա մուգթազի ատօրթ պին ալթը եիւզ քիլօկրամ տէօրթ միլիմէթրօ թիմուր թէլ վէ ալթը եէզզ ատգան ատէտ թիմուրը մէրպուտ օրթա մասէլ իզօլասիէօր պու քէրրէ մէվգբի միանգամայնա վտգ օլունտուղը կիպի, Բուլմէլի Հիսարընտա պուլունան քէօնէլ վէ խթիմալտէն սագբթ գապը՝ թէլերի իչէ նէզարէթ անպար վէ ֆապրիգասընտա մէվճուտ ատիդ խուրտ թիմուր, պագբը վէ բրրինճ պօրու վէ սաիրէնին միւզահեէտէ օլունտուղընտան, կէրէք պալէատա մուհարբէր մէքթուպ զարֆ ֆբյա թէլ վէ իզօլաթէօրին իթասընա, կէրէք իշպու քէօնէլ գապը՝ թէլերի վէ պագբը վէ սաիրէնին ախզընա թալիպ օլանլար՝ նիւմունէ վէ չէրաիթինի կէօրմէք վէ տգնա զիհատ թաֆսիլաթը լազըմ ալմագ իւզրէ՝ միլնագատա վէ միւզահեէտէ տնթիր օլմագ իչուն, եիւզտէ օն հիսապբյա, թէէմինաթը նագտիյէ վէ եախսա Տէրսաաէթ թիճարէթ օտասբյա մուգավէլաթ մուհարրիրլիհինանէն մուատատագ քէֆալէթը գավիյեէլերինի համիլէն, ճիւմատտան մատտա պէհէր կիւն թէլէկրաֆ վէ բօսֆոր նեղարէթի իտատէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի՝ իչիւնճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

Լաքին, պէն պունլարը նիչո՞ւն տիւշինիեօրում, էկէր Մարքիզ՝ գէվսլը իսթիեար իլէ միլեօնլարընա թամա իտերէք իզտիվաճ իթմիշ, շիմտատ ագ սաչլարընա խրեանէթէ ճիւրէթեաց օլմուշ իսէ, ինանմարբն էն ալչաղը օլմուշ օլուր... է՛յ, պէնիմ նէ՞մէ լաղըմ, հայտէ Թրիպիւս, քէնտինի դէլ, պու գատար չապուգ միւթէէսիր օլմա, սէն սէրսէրիսին. պունտան սօնրա պվտան պաչգա պիր չէյ իլէ մէշղուլ օլմանաճագսըն։ Սաթազընա ուզանարագ չու սէօզլէրի սեօյլէտի.

Է՛յ Թրիպիւս, էկէր եարբն տախի Մարքիզ իլէ մէշղուլ օլուրսան, եա՛ պուրատան եիրմի ֆէրսախա ուզաղա գաչարբմ, վէ եախսա օն չիչէ պօչալթբբմ...։

(Տէլ-մէ)

—

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՖԹԻԴԱՍԸ (10)

ՄԻՒԷԼԼԻՍՏԼԷՐԻ

ԷՄԻԼԷՆ ԷՆՍԼ ԼՈՒՅ ՖԻԼՖՅԱՆԻ

ՊԻՐ ՍԷՐՍԷՐԻ

Սէֆիլին իսմինի եանընտա սեօյլէմէեինիզ։

Մարեանիք Թրիպիւսին չապուգ հիտտէթլէնիր օլտուղընը պիլտիեինտէն սեօզի թէպտիլ իտէրէք։

—Մատամ տը Թրէանաեր Նա՞սըլ պուլոտուղունընը սեօյլէմէեինիզ։

—Կիւզէլ պիր գատրն։

—Եվվէթ, էմսալսբզ կիւզէլ տիր. մէլէք տինմէկէ չաեէսթէ տիր։

—Մարեանիք, սիզ մարքիզի թանը՞ր՞մբսընը՞զ։

—Թանբբմ՞զ՞մբերմ եա՛, զաթէն քեօյտէ Մարքիզի պիլմէզ քի՞մ վար։

—Շաթօնուն 'հուտուտընտա, զէվճի, վէ պիր կէնճ տէլիգանը, վէ պիր իսթիեարէ գատընա թէսատուֆ իթմիք, պէնտէ այրըլտմ։

—Գատրն գբրգ եաչընտա չիրքին, տէլիգանը սիեահ պրեբգը կիւղէճճ տեեի՞մ։

—Թբպգը տէտիեինիզ կիպի Մարեանիք։

—Անէր գարտաչ տբրլար, Մարքինին ամուճա չօճուգլարը տը, իսմիտ մատամզէլ էլիգապէթ տը Բաթէնբօտը, հէր նէ գատար էեի պիր գատրն օլտուղընը սեօյլէօրլարսատա հալնի պէեէնէմէեօրում, Մօսիէօ Ֆօլպէրէ կէվինճճ...

—Տէլիգանլբեը թանբբմ։

—Թանբբմ՞սընը՞զ...

—Զօգատան պէրու.

—Էօյլէ իսէ պիլիբսինի՞զ քի...

—Մարեանիք գբզարարագ, ուստը։

—Թրիպիւս— Նէ՞եի պիլիեօրում։

—Հիչ...

—Նասը՞լ հիչ, սեօյլէ պագալըմ.

—Ֆօլպէրին մատամ Մարքիզին արգասընտա տօլաշաբղընը... սուս իչիթմէսինէր.

—Պիլիրիմ, Մարքիզին մուհապպէթինի ճէլպ իթմէք իսթէեօր, էն մուգատտէս պիր վազիֆէեի ունութեեօր...։

—Մամաֆիհ, Ֆօլպէր՝ մարքիզին իզտիվաճընտան էվվէլ չաթօնա տեագ աթմատընը հալտէ, չիմտի պիր գաչ այ տբր օրաեը թէրք իթմէեօր, պունտան նէ՞ անլաշըլուր...

—Մարքիզ տէ աճէպա անը սեվիեօր մը։

—Իսթիեար պիր զէվճի վար իքէն..

—Պու իչէ սիզ նէ՞ տէրսինիզ։

—Էօթէքինին պէրիքինին սեօյլէտիեի միւլահազասբզ սեօզլերէ ինանմամեօրբմ, մարքիզին ըֆֆէթինտէն ասլա չիւպհէմ եօգ տբր, Ֆօլպէր տէ չաեանը մուհապպէթ տիր։

—Շաեանը մուհապպէթ սեօզիւնի, նէ գատար աթէչլի քէօյլէեօրսունըզ, զահիրէ գաբբմամբը տբր։

Մուհավէրէլերինտէ պուրատա կէլմիչլէր իսի՞քի, իսթիեարէ գատրն եէմիչէր չաղբրտբր։

Մարեանիք.— Սան սեօզլերինիզի իյգահ իթմէլիսինիզ։

—Իյգահաթա հաճէթ եօգ տբր, սիզ պէնտէն էյի անլարսընը՞զ։

—Անլատբզմ՞պիր մատտէ վար իսէ, օ տախի զահիպ օլտուղունը՞զ Ֆիքրին եանը՞զ օլտուղընը պէեան տբր։

—Տէտիեինիզ կիպի օլմասընը իսթէրիմ, շաեանը տբգգաթ պիր մէսէլէ տիր։

—Էվվէթ...

(Էվվէթ) քէլիմէսինի իհթիզազլէ թէլաֆֆիզ իթմիշ իսի, թաամտան սօնրա Թրպիւս՝ օտասընա չէքիլմիշ իսի քի, գբզնբզագտա կէօզլերինտէն եուվարլանան եաչլարը մէրգումա պագարագ սիլտի։

Թրինպիւսին օտասը՝ տիկերինտէն թահթաբէրտտ իլէ այրըլմբշ օլուպ, պօեասբզ պիր մասա, իքի սանտալեա, պիր եաթագ՝ էշեասընը թէշքիլ իսէր իսի, Թրիպիւսին ֆիքրի՝ իչ սապթ մուգատտէմ Մարքիզին պու օտասա էլպիսէսինի գուրութտուղընը խաբբլամագլա մէշղուլ օլտուղը հալտէ, սանտալիեէնին պիրիսինէ օթուրբը, քէնտի քէնտինէ։

—Պէլքի տէ պու սանտալեաա օթուրմուշ տբր... ատճպա Ֆօլպէրի սէվիեօր մը։

Պիրտէն պիրէ թավրընը տէեիշտիրբէք։

—Գրէմից ալթունը 51—08
Գարպօն գամէսի 8—57

—

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա 30 Նոյմբ.

Ռուկ. էսնամը Ռուկ. լիրաը	92—42
Օսմ. էհնամը աչբլաը	23—97
» գարանտը	24—12
» » Բ	49—75
» » Գ	26—75
Օսմանլը Պանգաղը	11—50
Մբսրը Տուլ. մութթահրտէ	106—25
Պուլկար իսթիգրազը	87——
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—375

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—37½
Բարիզ 3 այ վատէլը	22—88¾
Ֆիօրէն Մանտա	——
Վիէննա չէքի (գուլդէն)	——

Բարիզ 30 Նոյմբ.

Ֆրէնս էսհ. 4% ֆր.	101—
» » 4½%	101—20
Եէնի Օսմ. էհնամը աչբլաը	24—55
» » գարանտը	24—60
Ռումէլի չըմէնտֆէրի	108—
Օսմանլը Բէյթիսի էհնամը	310—
» Պանգաղը	520—
Դէյիսի Լիոնէ	100—
Իթալիա էհնամը	100—20
Բանքրիթէ Թիւրք	495—
Օսմանիյէ	458—
Տուան Օթթման	518—
Սանսօլ	72—30
Թրանսվալ	81—
Գամպիօ 3 այ վատէ	105—
Դրէսդի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	—

—

Պերլին 30 Նոյմբ.

Ռումէլի չըմէնտֆ. (մարգ)	101—50
Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	22—235

—

Վիէննա 30 Նոյմբ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	239—10
Ռումէլի չըմէնտֆէրի ֆր.	100—50
Օսմանլը Բէյժի ագսիսնը	270—

ԳՍՏԵ ԳԻՒՂԻՄԻՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մինչեւ՝ Գասաբգիղ, եկեղեցին դիմացը Զպուրքճան դեղարանը կը գտնուի ամէն ոստուս, ուր կրնան դիմել նաև բժշկորդագրելի փափագողները։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԲՕՍՓՈՐՈՍ ՆԵՂԱՐԷԹԻ ՄԷՃԼԻՍԻՆՏԷՆ

Տէրսաաաէթ վէ թաշրա բօսֆորոսնէլէրինտէ խթիմալ օլունաճաղ բուլունմէքթուպ զարֆը իչուն, միպպանէաստը՝ նա լիւզում կէօրիլէն պիր միլիոն իֆթ եիւզ պին ատէտ զարֆ իլէ, էտինճէ վիլաեէթինտէ Լէֆքէ վէ Սիլիսէնի զարեէլէրինտէ թէսկա օլունաճաղ թէլէկրաֆ խաթթընա մուգթազի ատօրթ պին ալթը եիւզ քիլօկրամ տէօրթ միլիմէթրօ թիմուր թէլ վէ ալթը եէզզ ատգան ատէտ թիմուրը մէրպուտ օրթա մասէլ իզօլասիէօր պու քէրրէ մէվգբի միանգամայնա վտգ օլունտուղը կիպի, Բուլմէլի Հիսարընտա պուլունան քէօնէլ վէ խթիմալտէն սագբթ գապը՝ թէլերի իչէ նէզարէթ անպար վէ ֆապրիգասընտա մէվճուտ ատիդ խուրտ թիմուր, պագբը վէ բրրինճ պօրու վէ սաիրէնին միւզահեէտէ օլունտուղընտան, կէրէք պալէատա մուհարբէր մէքթուպ զարֆ ֆբյա թէլ վէ իզօլաթէօրին իթասընա, կէրէք իշպու քէօնէլ գապը՝ թէլերի վէ պագբը վէ սաիրէնին ախզընա թալիպ օլանլար՝ նիւմունէ վէ չէրաիթինի կէօրմէք վէ տգնա զիհատ թաֆսիլաթը լազըմ ալմագ իւզրէ՝ միլնագատա վէ միւզահեէտէ տնթիր օլմագ իչուն, եիւզտէ օն հիսապբյա, թէէմինաթը նագտիյէ վէ եախսա Տէրսաաէթ թիճարէթ օտասբյա մուգավէլաթ մուհարրիրլիհինանէն մուատատագ քէֆալէթը գավիյեէլերինի համիլէն, ճիւմատտան մատտա պէհէր կիւն թէլէկրաֆ վէ բօսֆոր նեղարէթի իտատէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի՝ իչիւնճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

Լաքին, պէն պունլարը նիչո՞ւն տիւշինիեօրում, էկէր Մարքիզ՝ գէվսլը իսթիեար իլէ միլեօնլարընա թամա իտերէք իզտիվաճ իթմիշ, շիմտատ ագ սաչլարընա խրեանէթէ ճիւրէթեաց օլմուշ իսէ, ինանմարբն էն ալչաղը օլմուշ օլուր... է՛յ, պէնիմ նէ՞մէ լաղըմ, հայտէ Թրիպիւս, քէնտինի դէլ, պու գատար չապուգ միւթէէսիր օլմա, սէն սէրսէրիսին. պունտան սօնրա պվտան պաչգա պիր չէյ իլէ մէշղուլ օլմանաճագսըն։ Սաթազընա ուզանարագ չու սէօզլէրի սեօյլէտի.

Է՛յ Թրիպիւս, էկէր եարբն տախի Մարքիզ իլէ մէշղուլ օլուրսան, եա՛ պուրատան եիրմի ֆէրսախա ուզաղա գաչարբմ, վէ եախսա օն չիչէ պօչալթբբմ...։

(Տէլ-մէ)

ՏՕՔՏՕՐ
Մ. ՃԷՎԱՇԻՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԲԱԺԻՆ
ՄԱՆՆԱՌԱՐՔ
ՎԻՐԱՎՈՒՃԱԿ
ԼԱՆԿԱ

Գլ. Ա Ոբ՝ Ֆիլիպէն Եպտն Երկու ժամ է Մ-ԹԷԹԷ-ԼՂ, Աբդուլլան Գէնդրոնը։ Ո-ՐԷՀ ԺԱՄԱՆԱԿ, Նոա- ՖԷՆԸԸ, Լանկա էր տոնք։

بك او على كاعدى
ԲԷՐԱ
ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՒԻՒՐ՝ առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի
ԲԷՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ
անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մը ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գունաւոր քարտէսը պարունակելով։
ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիմպիլլի խան, Կարապետ էֆ. Պալէբեանի վաճառատունը։
Մեծաքանակ գնող յանախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՅՈՒԹԻՒ ԶԵՂՔ։
Ուրիշ գաղզան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։
Կեղծներէն զգուշացէք։

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ Ե. ՀՈՇԵԼԻ
Գեղեցիկ Գեղեցիկ Մօտ- Ճաշարան
Բէյնիկլէր օջաղլար, Նո-Դրբ 52
Հէր կիրակի սապահան կիսէ քարբ-սնա գատար միամիլէյ Հոշեան էֆ. Թէաուիլիանէսիսէ միւրաճառի իսկեր զեկիաթը գտպուլ իլէ տիր աղրլարբն չիւրիւ քլիւեի վէ պուլնարան իլէրի կէլէն աղրդ խասթալգալարը էջ միւ-քիմէ վէ սոն թէրթիսպէ պլաթ վէ իլաճլար իլէ թէաուիլ իսէր։ Աղ-թան, բլաթին, էշմալլան տիր ասլոու ռուլուպ զայէթ զարիֆ ալէ սէնատթ-քարտնէ տիր թագրմարը իսալ իսէր կէրէք քաուչու վէ կէրէք ալթան տիմաղ խասիմպք իլէ Հէր միւրաճառի իսկեր թէէմին էսկիր վէ տէրջօհանէ էտիլէն վաղիֆէ մոճիպը մէմնունիսիէթ սուրէթսէ իքմալ օլունսուռգան Ծնորհ թէաուիլէ օլունուր։
Բազար էրթէսի, չարշանպա վէ ճուտաս էրթէսի Սթանպոլ ճիւէթիսսէ պուլունան միւթէրիւլերինի սապահան էօյլէսէ գատար Պահճէ Գարուսա Ս. Սահակեան Տիշ Թէաուիլիանէսինէ գապուլ իսէր։
Լիւզումը թագտիրինէ բաղար կիւնլէրի սախի միւրաճառի օլունապիլիր։ 19—20

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
ՄԱՐԶՈՒԱՆ.— Աւետիս էֆ. Կիւլպէկեանի դիմելով կարելի է «Մանզումէի» բաժանորդ գրուիլ։
ԽԱՐԲԵՐԴ.— Կարնապետ էֆ. Մուսեան Նէրսա Գալէ, նոյնպէս բաժանորդ կ՝արձանագրէ։

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՆԸ

ՊԼՕՅԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ.

Սթանպօլտա Սուլթան Համմամիտտա Թօպալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն էսկի վէ էն զիւեատէ էմնիյէթի վէ չէօնրէթլի օլան Թօպալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընին էսկի նամ վէ չէօնրէթի վէ իւնվան վէ մէքեանը տալա թէպիլ օլունմամշ օլու